

Izhaja

vsako sredo in vsak petek.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXX.

Celovec, 7. rožnika 1911.

Št. 28.

Slovenci! Vsi na volišče!

Vlada je razpustila državni zbor in zopet sili volilcem glasovnice v roko. S sedanjim državnim zborom ni mogla izhajati, zato hoče poskusiti z drugim, predno **izgine sama** s političnega obzorja. S sedanjim državnim zborom pa vlada vsledtega ni mogla shajati, ker ni marala biti pravična vsem narodom v širni Avstriji.

Nemškoradikalni poslanec Wolf je javno pripoznal, da je bila sedanja vlada „najbolj nemška izmed vseh, kar smo jih kdaj imeli, in da jo morajo Nemci **z vso silo podpirati.**“

Drug Nemeč (Lecher) pa je pozival svoje rojake, rekoč: „Nemci moramo zdaj glasovati za vse vladne predloge, **tudi za neugodne!**“

Nam koroškim Slovincem teh prič ni treba: Nam so zadrževali odlične može, ako so na celovškem kolodvoru zahtevali vozni listek v materinem slovenskem jeziku, ki se na Koroškem govori že tisočtristo let! Nam so zavračali slovenske vloge, nam sodnije ne dajejo več slovenskih rešitev na slovenske vloge, in kako dolgo še, pa bodo proglasili morebiti tudi še celo Koroško za nemško deželo, kakor so proglasili za nemške druge planinske pokrajine!

Tako vladanje nas sili v najostrejšo opozicijo proti vladi in tisti stranki, ki se ji je sedanja vlada z dušo in telesom udejvala!

Na volišče torej vsi — proti nemškim nacionalcem!

Nemški nacionalci so se sicer potuhnili; ne terjajo več javno in očito ločitve zakona, tudi prosta šola je nekoliko obmolknila; njeni zagovorniki so uvideli, da koroško ljudstvo za te načrte le še ni zrelo. Toda krivo bi bilo iz tega sklepati, da je brezverski liberalizem popustil stare svoje namene. Kako so slavili po vseh svojih listih revolucionarja, moralca in goljufa Fererja! Kako so ploskali, ko je v Portugalu uporna stranka napadla svojega kralja, duhovnike, redovnike in redovnice! Čez noč se razmere tudi pri nas lahko prevrnejo, če ljudstvo ne pazi in ne daje postavodajalne oblasti samo v popolnoma zanesljive roke! Če nas tudi ta liberalizem zdaj ne napada javno, vendar neprenehoma širi nevero med delavci, obrtniki, dijaki in žalibog prečestokrat tudi na deželi med kmeti.

Zato je dolžnost vsakega krščansko mislečega moža, da pri volitvah nastopa zoper brezverski nemški liberalizem in nacijonalizem.

Gospodarji! Velevažna vprašanja čakajo novega državnega zbora! Socijalno zavarovanje širnih ljudskih krogov, uveljavljenje dveletne vojaške službe, ureditev ali bolje rečeno **povišanje uradniških plač:** taka in druga vprašanja bodo poslanci v državnem zboru obravnavali. In zato je treba mož, ki ne bodo govorili kakor nemški liberalec Lecher, da je treba glasovati **za vse vladne predloge, tudi za slabe in neugodne!**

Že leta sem so vladne stranke v državi gospodarile silno lahkomišelnó: Denar se izdava ne da bi se za vsak izdatek poskrbelo potrebnega pokritja. Slabo državno gospodarstvo se posebno kaže v padajoči vrednosti državnih vrednostnih papirjev. Tu je treba **gospodarstvo temeljito predrugačiti** in zato potrebujemo pametne vlade, ki bo pravična vsem, ki ne bo ljubkovala s svojimi izvoljenci in ne bo zapravljala s temi, kar so nabirali in donašali vsi!

Nemški nacionalci so tisti, ki so tekom 40 let pripravili Avstrijo na rob gospodarskega propada. S 40letnim vladanjem v državi so dokazali, da ne znajo, pa tudi nočejo zavoženega državnega gospodarstva predrugačiti.

Zato je treba, da vsak davkoplačevalec voli stranko, ki bo varčno in previdno gospodarila z ljudskim premoženjem!

Ako je že vsakega pametnega državljana sveta dolžnost, udeležiti se volitev, je ta dolžnost še večja pri nas, ki smo od vseh strani **ogroženi v svoji narodnosti**, v svojem verskem mišljenju in v gospodarskem napredku!

Koroški Slovenec je do skrajnosti zatiran, ker je Slovenec! To je njegov največji, podedovani greh, ki mu ga Nemeč nikoli ne odpusti! Slovenskim otrokom Nemci ne puste izobrazbe, kakor jo zahteva zdrava pamet. V ljudskih šolah se pučuje izključno le nemški. Najvišje sodišče je odločilo, da se ne sme nobenemu narodu delati sila, a naše oblasti se menda tudi za državno sodišče več ne brigajo. Vsledtega ne prihaja več dosti slovenskih otrok v srednje šole: na učiteljišče, na gimnazijo in realko. Ker pa ni slovenskih dijakov, ni slovenskih uradnikov: nimamo dosti slovenskih sodnikov, ne zdravnikov, častnikov, inženirjev. Tujec nas izsesava, nas zaničuje in zasmehuje! Te razmere ne smejo ostati. **Vrzimo raz sebe jarem nemškega nasilstva**, z volilnim listkom si priborimo zastopnikov, ki bodo zastopali **naše svete ljudske pravice!**

Koroški Slovenec je žaljen v svojem verskem prepričanju! Kako napadajo vero in duhovnike nemškonacionalni listi! Številka za številko prinaša liberalnega strupa polne čaše v naše kmečke hiše. In kamor nemški brezverski list ni našel pota, je prišel nemško-slovenski nestvor: v slovenskem jeziku, a poln nemškonacionalno-lutrovskega sovraštva! Nauki teh brezverskih časnikov nam uničujejo domove. Kamor prihajajo ti časniki, izginila bo vera, otroci ne bodo spoštovali več župnika, a tudi ne več očeta in matere, pričjenja se pijančevanje, ljudje se vdejajo razuzdanosti, **konec pa bo popolen gospodarski propad.**

Proti tej kugi imamo pri volitvah uspešno sredstvo! Zato je vsak katoličan in vsak ljudski prijatelj dolžan, na dan volitve nastopiti s svojo glasovnico.

Koroški Slovenec je zaostal deloma tudi v svojem gospodarstvu. Kmetijsko družbo in vse državne in deželne podpore imajo v rokah le Nemci! Ne trdimo, da so morebiti pri tem Nemci bogve kako napredovali, a Slovenci bi bili na drugi stopinji, ko bi se jim bilo dalo primeroma enakih sredstev kakor nemškemu sosedu. Napredovati hoče tudi Slovenec na Koroškem! A ne napredovati le pod pogojem, da se **kakor manjvreden hlapec podvrže Nemcem in pusti po nemškoliberalnih gospodarskih društvih zanašati strup brezverstva v svoje družine.** Mi od Nemcev ne potrebujemo ne naukov, ne podpore, zato ne bomo beračili pri njih, pač pa hočemo **vlado prisiliti, da nas podpira, kakor podpira Nemce! Vlado pa moremo prisiliti le s svojimi poslanci! Torej je dolžnost vsakega razumnega slovenskega volilca, priti na volišče in oddati glasovnico za našega kandidata.**

Pozivljamo tudi slovenske delavce in one Slovence, ki sicer ne bi bili pristaši slovenske ljudske stranke! V tako važnem trenutku je treba pozabiti vsakatero nespornost, je treba zapostaviti vse postranske težnje. Hlapec in delavec imata pri volitvi enako pravico z vsakim drugim! Kakor v svetišču, v cerkvi, smo vsi enaki na volišču!

Delavci! kar je Vas poštenih slovenskih mož, tudi Vas pričakuje slovenska domovina! Tudi Vam je volitev vevlažen pripomoček, da si priborite svoje pravice! Slovenski poslanec bo zastopal tudi hlapca, bo zastopal delavca, bo zastopal vse tiste, ki nimajo doma, ne premoženja, ter so vsled tega pomoči in varstva najbolj potrebni.

Kakor en mož naj nastopijo vsi! **Naš nastop naj bo glasen ugovor zoper krivično razdelitev volilnih okrajev, naj bo glasen klic našega ljudstva, ki ne bo mirovalo, dokler mu nestrpni nemški sosed ne prizna in pusti njegovih svetih ljudskih pravic!**

V tem znamenju na celi črti v boj po zmago!

Osrednji volilni odbor za Koroško.

Papež so izpregovorili.

Nemškimi liberalcem se cedijo slinice po portugalskih razmerah; na Portugalskem sedaj namreč vladajo freisinovci hujše kakor Turki. Nemški liberalni listi so s slastjo opisovali, kako so na Portugalskem brezverci pregnali kralja in pustošili cerkve in morili duhovnike. Dr. Angerer je celo v deželni zboru klical, da bodo na Koroškem morali začeti tudi po »portugalski govornici«. Sedaj v volilnem boju pa vse te svoje namene nemškonacionalni kandidati tajijo. Schumy pravi celo ljudem, da na ločitev svetega zakona in na svobodno šolo nihče več ne misli pri nas. V resnici pa so še lani verski nasprotniki stavili v državnem zboru predlog za razporoko, in **Schumy sam je bil odbornik podružnice »Freie Schule« v Velikovcu.** Tako so verski nasprotniki delali in še delajo povsod: Ljudem vse tajijo, v resnici pa zbirajo vse svoje moči, in ko so dovolj močni, udarijo po katoliški cerkvi.

Papež sami so na vse škofove celega sveta 21. majnika poslali pismo, v katerem opozarjajo na nasprotnike svete vere in kažejo za žalosten vzgled portugalske razmere takele:

Kakor hitro se je na Portugalskem proglasila republičanska vlada, je ista izdala odredbe najostrejšega protikatoliškega duha. Vlada je konfiscirala samostane, izgnala redove, dala izgnane redovnike kakor zločince zaznamovati, odpravila je praznike in prisego, prepovedala krščanski nauk v šolah, uzakonila razporoko ali ločitev svetega zakona in svojevoljno odstavila škofa v Porto in Beja.

Papež je kljub temu potrpel in se vsega vzdržal, kar bi se moglo tolmačiti za sovražnost zoper portugalsko vlado. Zdaj pa, ko je dekretirala sama od sebe ločitev cerkve od države, ne more papež več molčati in je primoran krivičnost te postave celemu svetu razodeti.

Ne glede na to, da proglašja ta postava odpad tiste države od katoliške vere, ki se ima tej veri zahvaliti za najslavnejšo dobo v svoji zgodovini, ne določuje postava pravzaprav ločitve cerkve od države, marveč popolno oropanje cerkve tako v gnotnem kakor v duhovnem oziru.

V gnotnem oziru: portugalska postava ne konfiscira samo vsega premičnega in nepremičnega premoženja cerkve, tako da se onemogočuje dostojna služba božja, vzdrževanje duhovništva in vršenje karitativnih

dejanj (delo za bližnjega), ampak preprečuje celo, da bi kdo cerkvi v prihodnje sploh mogel kaj zapustiti. Pač višek nasilja, da niti za dobre namene ljudje ne smejo dati iz svojega!

V duhovnem oziru: postava prepoveduje n. pr., da bi se smela bogoslužna opravila brez dovoljenja vlade po časnikih objavljati, tudi ni dovoljeno na pročelje privatnih hiš postaviti verskih znamenj. Duhovnikom, ki jih je cerkvena oblast disciplinirala in so se deloma poženili, njihovim ženam in otrokom se priznavajo posebni privilegiji in končno se škofom jemlje možnost svobodno občevati z Rimom.

Papež vsled tega obsojajo portugalsko ločitveno postavo in izjavljajo, da ta krivična postava nima nobene veljave, to je, da katoličanov ne veže in vezati ne more!

Katoličani! Ravnotako so delali brezverci na Francoskem, tako skušajo na Španskem in pri nas. Vsak, kdor odda svoj glas freisinovskim kandidatom nemškonacionalne stranke, pomaga freisinovcem v naši državi do portugalskih in francoskih razmer!

Za volilni dan.

Izkaznica in glasovnica se mora vsakemu volilcu dostaviti na njegov dom.

1. **Kaj mora** vsaka izkaznica obsegati? a) Številko, pod katero je dotični volilec v volilnem imeniku vpisan; b) kraj, dan in uro začetka volitve; c) uro, ob kateri se konča oddaja glasov; d) ime in bivališče volilca.

2. **Kaj je storiti**, če kak volilec še 24 ur pred volitvijo ni dobil izkaznice? Isti mora iti sam po njo. Kraj, kjer se jo dobi, se mora že poprej na običajen način razglasiti.

3. **Kdo pa** dostavlja izkaznice? Navadno c. kr. okrajno glavarstvo, ki pa sme ta posel izročiti tudi županu.

4. **Kaj je storiti**, če je kdo dostavljeno izkaznico izgubil? Terjati sme od c. kr. okr. glavarstva novo.

5. **Kako se voli?** Z glasovnicami, ki se morajo volilcem dostaviti hkrati z izkaznicami. Glasovnice, ki nimajo uradnega pečata c. kr. okrajnega glavarstva, so neveljavne.

6. **Kaj je storiti**, če se je glasovnica izgubila ali pokvarila? Terjati sme drugo in sicer ali že pred volitvijo naravnost od c. kr. okrajnega glavarstva, ali pa na dan volitve od volilnega komisarja.

7. **Kdo vodi volitev?** Volilna komisija, ki obstoji iz 5 članov, če ima občina manj kakor 1000 prebivalcev; če pa ima občina

več kakor 1000 prebivalcev, pa je volilna komisija sestavljena iz 7 članov.

8. **Kdo sestavi volilno komisijo?** Dva oziroma tri člani, imenuje občinski odbor ravno toliko pa volilni komisar iz srede volilcev. Ti štirje, oziroma šesti člani, izvolijo petega, oziroma sedmega člana in vsi skupaj pa izmed sebe predsednika vol. komisije.

9. **Kakšne pravice** ima volilna komisija? Volilna komisija odločuje: a) če se pri oddaji glasov pokažejo pomisleki, če je oseba, ki hoče glas oddati, res opravičeni volilec sam, ali pa se le kdo drug izdaja za njega; b) o veljavnosti oddanih glasov; c) če se zoper volilno pravico kake v volilni imenik vpisane osebe ugovarja, razsodi takoj volilna komisija, če sme dotični oddati svoj glas ali ne.

10. **Kdaj in kdo** sme »ugovarjati«? Proti oddaji kakega glasu se sme samo toliko časa ugovarjati, dokler glas še ni oddan, in vrhu tega samo tedaj, če se kdo drugi za pravega volilca izdaja, ali pa če je volilec šele po ugotovitvi volilnega imenika svoj pravico izgubil. Ne more se pa ugovarjati zoper glasovanje takih oseb, ki so v kljub temu, da nimajo volilne pravice, vendar prišle v volilni imenik in se jih ni pravočasno »ven« reklamiralo.

11. **Kdo sme biti** na volišču navzoč? Na volišče (volilni prostor) se smejo pustiti samo volilci, ki imajo izkaznice. Ko volilec odda svoj glas, mora volilni prostor takoj zapustiti. C. kr. okrajno glavarstvo, pa tudi volilni komisar, sme odrediti, da se volilci le posamezno v volilni prostor spuste, če je to potrebno, da se volitev nemoteno vrši. Na željo vseh strank, ki se poganjajo za kandidate, pa mora c. kr. okrajno glavarstvo dovoliti, da je pri celem volilnem dejanju od začetka do konca (tedaj tudi pri štetju glasov) v volilnem prostoru navzočih nekaj (2 do 5) strakinih zaupnikov. Te zaupnike morajo stranke pravočasno pred volitvijo c. kr. okrajnemu glavarstvu naznaniti, ki izmed njih izbere za vsako stranko primerno število.

12. **Kake pravice imajo zaupniki?** Ti zaupniki so samo priče volilnega dejanja: kakor drugi volilci, imajo pa tudi oni pravico ugovarjati, drugih posebnih pravic pa nimajo. Seveda pa smejo, kakor vsak drugi volilec, volilno komisijo in volilnega komisarja opozarjati na morebitne nepravilnosti, in zahtevati, da se volitev po postavi vrši. Ako bi se njihovim pritožbam ne ugodilo, smejo terjati, da se te pritožbe v volilnem zapisniku zabeležijo.

Podlistek.

Oj morje...

Refleksija. — Spisal Vek. Vrt.

Devin, 17. aprila.

Lahno se ziblje čoln na morsk gladini. Trepečejo valčki v zlatih poljubih mladih solnčnih žarkov in si šepčejo pravljice pomladnih sanj. Naša srca kipijo, drhtijo v nemem razkošju tega neodoljivega hrepenenja pomladi, sanj morja, in človek bi zavriskal, zavriskal s polnim grlom, kot še nikdar, — da bi vzvalovil ves ta čisti morski vzduh, razburkal to brezmejno morje.

Oh, morje, ljubim te, ti veliko morje, ti veliki sen davnih dni, vso dušo bi potopil v tvojo neizmerno skrivnost!

V dalji so se zablestela bela jadra in oglasila se je pesem, izvabilo jo je hrepenenje morja, pesem mehka, otožna in sanjava, kot morje v tišini, plakajoča in burna kot pesem razburkanih valov. In zapeli smo i

mi pesem, z dna duše nam je priklopela in morje je pluskalo ob čeri...

Šumijo valovi, šumijo,
šumijo v zvezdnato noč — — —

Lahno se ziblje čoln, kot da se igrajo ž njim srebrni valčki.

V nebo štrli zidovje devinskega gradu, zidano na skalo sivo, polrazdrto in razpalo, a blesteč se nekda v moči in slavi, gospodujoč morju in krševiti kraški obali. Žalosten spomenik tlake, bolesti, gorja, spomenik solz in sramote naših ljudi. Kot da jih vidim še sedaj one dni, oškropljene z gorko krvjo naših očetov, ki so poskušali zaman svoje orjaške sile ob orlovskem gnezdu, katero so si sami zgradili. A sedaj si polrazdrto, razpalo, čas te je razdejal, razpel okove in lepša bodočnost nam sije.

»Dantejeva skala.« Glej tam na tem skalnatem otoku si stal veliki Dante in si dahnil svojim verzom nesmrtnost. Da, da, poznamo jo tisto staro pesem. Prišli ste in še prihajate tujci v naše kraje in nam trgate in pijete krasoto naše domovine in vstvarjate ž njo svojo umetnost. In svet se čudi, vsklikajoč: »O Italia, o bella!« — O ironija!

Lahno pluskajo valovi ob čoln. Solnce se potaplja v morje in vsa morska plan je zazarela, zakrvavela v zahajajočih solnčnih pramenih. Razposajeni galebi se kopajo v morju, krožijo mimo nas in bleste se v zahajajočem solncu njihova bela krila. Njihov polet je poln nemira, kot polno hrepenenja naše življenje.

Tone solnce, tone, še hip in izginilo je pod morjem.

Tam na skalnati obali stoji zamišljeno vitko dekle in zrè sanjavo na morje. Zaledete, rojeno in vzgojeno na teh skalnatih čerch ob šumenju morskih valov, tožiš li morju svojo bolest, izlivaš vanj vso blaženo skrivnost sreče, prvih sanj ljubezni? Zakaj si zadrželo srce v nemiru, zaplakalo plač grenak, česa si se spomnilo, po čem zahrepenelo?

Mrak je legel na morje. Tam v dalji je zagorelo tisoč lučic. Kot da gori Trst v enem samem velikem plamenu! Tiše šumljajo vali svojo pesem, melodijo sanjavo in mehko... Na nebu so zatrepetale prve zvezdice in začrhtele v tiho noč...

13. **Ali se sme** na volišču agitirati? Med volitvijo so prepovedani nagovori na volilce in vsaka drugačna agitacija v volilnem prostoru samem, kakor tudi v poslopju kjer se volitev vrši in v bližnji okolici tega poslopja, ki jo c. kr. okrajno glavarstvo določi. Tudi se mora za to skrbeti, da morejo volilci nemoteno hoditi v volilni prostor in nazaj.

14. **Kako se** volitev vrši? Najprej se sestavi volilna komisija, ki se mora, predno se glasovanje prične, prepričati, da je za vlaganje glasovnic določena posoda prazna. Potem oddajo najprej člani volilne komisije svoje glasovnice, za njimi pa drugi volilci po vrsti, kakor pridejo. Vsak volilec mora pokazati najprej svojo izkaznico in potem odda predsedniku komisije svojo skupaj zvito glasovnico, ki jo predsednik skupaj zvito, kakor se mu je izročila, v volilno posodo položi. Komisija mora ime vsakega volilca, ki je že volil, zpisati v poseben zapisnik.

15. **Kdaj se** volitev konča? Oddajanje glasovnic se konča ob določeni uri. Vendar se ne sme izključiti od glasovanja tistih volilcev, ki so prišli na volišče, še predno je potekla določena končna ura in se takrat še nahajajo ali v volilnem prostoru ali v čakalnici, ki jo je določila komisija, ali pa neposredno pred voliščem.

16. **Kaj se** zgodi, ko je glasovanje končano? Predsednik izjavi, da je oddaja glasov končana, volilni prostor se zapre in prične se štetje glasov v navzočnosti volilnega komisarja, volilne komisije, zapisnikarja in zaupnikov. Preden se prične šteti glasove, mora predsednik glasovnice v volilni posodi premešati, nato jih vzeti iz posode in prešteti. Pri štetju glasov, ki se nato prične, razgrne en član komisije vsako glasovnico posebej, jo najprej sam pregleda, potem pa izroči predsedniku, ki jo na glas prebere, nato pa drugim članom komisije poda, da jo pregledajo. Pri tem pa pišeta dva člana komisije vsak na svojem listu število glasov vsakega kandidata. Oba ta glasovna lista (Stimmenlisten) se morata med seboj ujemati in ju morajo na koncu podpisati vsi člani komisije.

17. **Kateri glasovi** so neveljavni? a) Tisti, ki padejo na osebo, ki sama nima volilne pravice; b) glasovi, ki se oddajo pod kakimi pogoji, ali ki so jim pristavljena naročila za kandidata; c) glasovi, iz katerih ni razločno povzeti, kateri osebi veljajo; d) prazne glasovnice. Vsi taki glasovi in glasovnice se ne štejejo, kakor bi ne bili oddani. Če je na eni glasovnici zapisanih več imen, je glasovnica veljavna, toda šteje se samo prvo zapisano ime.

Poslano.

Cenjeni gospod urednik! Ne spadam v vrsto tistih ljudi, kateri skočijo iz postelje, ako jih bolha pikne; tudi se v navadnih dneh ne zmenim za noben napad od strani mojih, ali bolje rečeno naših političnih nasprotnikov na mojo osebo in moje politično delovanje; saj vemo vsi koroški Slovenci, da sta laž in natolcevanje lastnina in poklic nemškonalne in nemškutarke zalege. A danes, gospod urednik, živimo v resnih dneh; torej ne smem molčati na zvite in neresnične napade te lažnjive nemškonalne sodrge, katera ima hudiča za svojega očeta, kakor pravi sveti evangelist Janez. »Freie Stimmen«, glasilo koroških vsenemcev in nemškutarjev, objavlja v svoji sobotni številki od 27. maja 1911 članek z naslovom: »Slovenska stranka hoče pripomagati do zmage.« Ta članek je pristna podoba zvutih pristašev nemškonalne stranke in original njihove prirojene lažljivosti in zvijače. Napada najprej vso slovensko stranko na Koroškem, ji očita, da je nepoštena in zavratna in da ne pozna dostojnosti in odkritosti. Omenja nadalje, da, ker trditev o zatiranju Slovencev na Koroškem ne vleče več, se agitira od naše strani z lažjo, sumničanjem, zavijanjem in s podlostjo. Dokaza za te svoje trditve nimajo »Fr. St.« prav nobenega! Resnica pa je: »Kakor je lump sam, tako misli o drugih.« In tisti, ki je spisal omenjeni članek v »Fr. St.«, je licenciran lump! To moji trditev dokazuje »Fr. St.« same, kajti: 1. Resnica je, da

je hotel kandidirati Šumi za državni zbor v velikovškem okraju, a so ga nemškonalni zaupniki na svojem shodu odklonili, sicer z lepimi besedami, a glavni povod bil je vendarle ta: »Ker ga kot nemčurja ne marajo.« 2. Resnica je, da je izposlovalo »Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem« pri c. kr. poljedelskem ministrstvu leta 1892 za slovenskega potovalnega učitelja — in ta je vendar g. Šumi — stalno letno podporo v znesku 1400 K. Da se zaganja članek »Fr. St.« tudi v prednika Šumijevega, gospoda Kramerja, je naravnost pobalinska surovost in neresnična je trditev o njegovem neuspešnem delovanju kot potovalni učitelj. Gospod Kramer je nam Slovincem še danes v blagem spominu in njegova zmožnost je nadkrilila daleč in visoko zmožnost Šumijevo. Dvoje pač je bilo pri g. Kramerju resnica: On je sprejemal za poučevanje 600 kron in ni bil izdajalec naroda; medtem ko sprejema Šumi vsako leto kot potovalni učitelj za Slovence 2000 K, katero svoto tudi deželni proračun izkazuje in za katero se je podpisanemu gosp. Šumi sam zahvalil. Če hoče vedeti, kdaj in kje, naj se kar oglasi in ustreči mu hočem bolj kakor mu boljubo. Šumi je pristen nemčur. Ta Šumijeva »vršina« je v očeh nemškonalne stranke gotovo največja njegová zasluga. Avnaših očeh je to **Judeževa lastnost!** V zadevi nemške gospodarske zadruge v Velikovcu pripoznajo »Fr. St.« v omenjenem članku same, da je prejela ta zadruga od dežele 4000 K podpore in mogoče še podporo dobiva — saj tudi Šumijeva letna plača ni v deželnem proračunu izkazana in vendar jo sprejema. Koliko podpore pa je dobila naša slovenska gospodarska zadruga v Sinčivasi od dežele? Niti beliča! **Je-li to tudi Šumijeva zasluga?** Lahko mogoče; saj edina srčna želja in vse stremljenje nemškonalne stranke, h kateri spada in kateri služi njen kandidat Šumi, obstoji v teh-le kratkih besedah: »Na gavge s Slovinci!« Naravnost ostudna laž je nadaljna trditev v »Fr. St.«, da gospodarska zadruga v Sinčivasi ne polaga letnih računov, ker se boji javne blamaže. Resnica pa je, da se polaga vsako leto natančen račun gospodarske zadruge v Sinčivasi, brez katerega se od strani države tudi nobena podpora doseči ne more. Če naša zadruga dobiva državno podporo, je to dokaz, da jo tudi zasluži, ker je njeno vodstvo v redu in pošteno. Znano pa je podpisanemu od merodajne strani, »da bi se mogla napraviti čez račune nemških zadrug mnogokrat prav debela črta.« Zakaj pa nemška zadruga v Velikovcu ne dobiva nobene državne podpore?? Naj pove to lažnjivi dopisnik v »Fr. St.«, kateri je g. Šumiju samemu zelo podoben! Naj to pove, če se upa z resnico na dan! Nadalje hvale dopis v »Fr. St.« kmetijski zimski tečaj v Velikovcu — kateri je pod slavnim vodstvom slavnega nemčurja Šumija — slavno v miru zaspal. Ni li to res, g. Šumi? Nadalje trdi dopis v »Fr. St.«, da se je tam, kjer so postali Šumijevi učenci »tüchtige Bauern« (zmožni kmeti) kmetijstvo »naravnost vzorno« razvilo. Izkušnje potrdijo ravno nasprotno; g. dopisnik: razun v slučajih, kjer se Šumijevi učenci niso dali prekuhati v nemčurje. Ali more učitelj nemčur vzgojiti slovenske mladeniče v dobre gospodarje in narodne kmete? Plesišče nemčurjev pa je — boben! Ko je dopisnik v »Fr. St.« zaklal in odrl slovensko stranko in »Mir«, se spravi na mojo osebo, katero imenuje »črni kandidat«. Kar trdi lažnjivec o mojem zborovanju v Prevaljah, je naravnost satanska zvijača. Jaz sem na vseh svojih zborovanjih poročal na podlagi proračuna deželnega zbora za leto 1910 in 1911 in na podlagi tistih številok dokazal, koliko podpore daje kmetom nemškonalna večina, h kateri spada tudi g. Šumi, za izboljšanje hlevov in svinjakov. V teh proračunih je izkazan znesek po 1000 kron za vsako teh dveh naprav; kar je naravnost sramota za nemške nacionalce. »Fr. St.« pa trdijo in lažejo, da sem poročal na podlagi poročil c. kr. kmetijske družbe in da iznaša podpora za zboljšanje hlevov in svinjakov celih 7000 kron. Cenjeni gospod premirani lažnik! Slavni gospod subvencionirani za-

vijač resnice! Vzemi v roko proračune deželnega zbora za leto 1910 in 1911 in preberi v rubriki 2 na strani 886. pod št. 7 in 8 navedene številke; poglej na stran 888 tega proračuna in na stran 426 proračuna za leto 1911, in če te tedaj ne oblije rdečica sramote za svoje laži, potem se moraš še za 50 odstotkov poboljšati, da postaneš šele vreden, da te vrag vzame. Ne zavijaj resnice! To vendar veš, da **deželni zbor** in **kmetijska družba** nista eno in isto; to tudi moraš vedeti, da bi stala kmetijska družba, oziroma »Landeskulturrat« brez državne podpore, kakor konj na eni nogi. Zakaj potem lažeš? Zakaj zavijaš? Zakaj hočeš slepiti ljudstvo? Zato, ker usiljuje nemškonalna stranka svojega **nemčurja** in **uradnika** in **učitelja** Šumija kmetom in poštenim delavcem za poslanca v državni zbor. Meni očitaš, da nisem v štirih letih nič dosegel. Povem ti: Nisem farizej, kakor ti. Vprašam pa: Kaj je dosegla vsa nemškonalna stranka v teh štirih letih na Dunaju? **Manj kot jaz sam!** Gospod zavijač! O katerih komisijah sem govoril — in bom še govoril — na svojih zborovanjih? **O komisijah pri licenciranju bikov** sem govoril; ti pa trdiš in poročáš v »Fr. St.«, da sem govoril o komisijah za stavbo hlevov, katerih komisij sploh ni v deželi. Mogoče želi nemškonalna stranka ustanoviti na deželne stroške tudi to »kompanijo za protekcijo, hujskanje in agitacijo; kajti za take stvari je nemškonalna stranka popolnoma sposobna. **Teh komisij**, hvala Bogu, do danes ni, in o teh torej tudi nikjer nisem mogel na svojih zborovanjih govoriti. Resnica pa je, da sem govoril o komisijah pri licenciranju bikov. In v tem leži tvoja zvijača, gospod lažnjivec! Ti hočeš zamolčati številke, katere izkazujejo navedena dva proračuna **deželnega zbora** za te komisije, katere stanejo za leto 1910 nad 12.000 kron, za leto 1911 pa ravno 12.000 K. In te številke mojim volilcem pojasniti in povedati je moja sveta dolžnost kot njihov poslanec. Ali si upaš trditi, da **teh** komisij tudi ni in da te komisije **nič** ne stanejo, kakor poročajo »Fr. St.« v omenjenem članku? Ako si te laži tudi zmožen, potem si zrel za »gavge« (vislice) ravno tako, kakor je bil zrel za »gavge« hinavski Aman. To, gospod urednik, sem bil dolžan povedati hinavščini naših nasprotnikov v obraz in resnici na ljubo, njej v čast in — zmago.

Fr. Grafenauer, dež. poslanec.

Volilno gibanje.

Celovski Slovenci!

Pustite Nemce voliti Nemca!

Mi Slovenci volimo Slovenca: to naj bo naše geslo!

Zapišite torej dne 13. junija 1911 na volilni listek vsi ime slovenskega kandidata:

Alojzij Terček,

knjigovez v Celovcu.

Celovška okolica:

Slovenski kandidat:

Monsignor Valentin Podgorc,

tajnik »Mohorjeve družbe«.

Pozor, volilci! V celovski okolici nagovarjajo nasprotniki naše ljudi, da jim dne 13. junija ni treba hoditi volit, da bodo že šli, ko bo ožja volitev! Lisjaki! Ako naši ne gredo takoj k prvi volitvi v polnem številu, potem sploh do ožje volitve ne pride. Na ta zviti način si misli Lučovnik pomagati. Pa ne bo šlo. To past spregleda vsak pastirček. Ej, Lučovnik, tvoja glavica mora biti presneto prazna, da si ne znaš kaj boljšega izmisliti!

Lučovniku že vođa v grlo teče. Zato si izmišljuje vse sorte zvijače. Zdaj Lučovnikovi agitatorji raznašajo novico, da so škof slovenskemu kandidatu monsignoru Podgorcu prepovedali kandidirati! Ta je seveda bosa in iz trte izvita. S takimi lažmi bi Lučovnik rad prišel v državni zbor. Da ga prav nič sram ni! Slovenski kmetje, vsi do zadnjega na noge za našega kandidata monsignora Val. Podgorca in proč od stranke hinavcev in lažnikov!

»Luč-ou-ni-g«, kandidat celovških nemških škričev, slovenske kmete sladko nagovarja za glasove. Lovi jih s tem, da pravi: Če ne bojo volili njega, bo zopet izvoljen Lukas! In vendar je Lučounig kandidat ravno iste stranke, ki je leta 1907. pri ožjih volitvah pustila na cedilu Kirschnerja in izvolila Lukasa. Tedaj je bil pri Kirschnerju gosp. dež. poslanec Grafenauer in je Kirschnerja prosil, da naj naprej kandidira in da bomo pri ožjih volitvah Slovenci glasovali za njega. Kirschner se je pa odrezal: Raje odložim kandidaturo, kakor da bi od Vas »ta črnih« dobil le en glas. Kirschner je star liberallec, toda vsaj bolj odkritosrčen kakor Lučovnik. Proč s kandidatom hinavske stranke!

Slovenski volilni okraj Borovlje, Dobrlavas, Železna Kapla in Pliberk.

Slovenski kandidat:

Franc Grafenauer,

deželni poslanec na Brdu.

V znamenju poboja in strahovanja! Zavedno slovensko pliberško okoličino nasprotniki naskakujejo z vsemi silami. Ker so slovenski kmetje značajni in ker nasprotniki z lažmi ne morejo mnogo opraviti, zato Schumyjevi hlapci, nekateri pliberški purgarji, poskušajo s silo in strahovanjem. **Pretepli so že nekaj Slovencev!** Sila rodi protisilo! Naj si nemškonalni podkupljenci v Pliberku nikar ne mislijo, da bodo z okoličani počenjali, kar hočejo. Kar jih je treznejših, jih opozarjamo, da pravočasno pokažejo, da ne soglašajo z nemškonalnimi pretepači. Kdor pa meni, da ima od Metnitza več kakor od nas slovenskih kmetov, naj gre za njim! Mi vemo, kaj bo naša dolžnost! Zagotavljamo pa, da če hočete silo, bote želi od slovenskih kmetov vojsko! Kandidatu pobijačev niti enega glasu od slovenskih kmetov! Naš kandidat je naš mož **Franc Grafenauer!** — Slovenski kmet iz okolice.

Železna Kapla. (Šumijev shod.)

»Če konja lovijo, mu ovsa molijo, če ga pa imajo, mu gajžlo dajo,« tako se je izrazil priprost mož o tukajšnjem Šumijevem shodu dne 22. maja, ko se nam je ponujal s sladkimi besedami za poslanca. Hotel je opraviti to natihoma — saj je njegova navada, da se skriva kakor zajec — a pri nas mu je spodletelo. Njegovi zaupniki, nekateri »fortšritlih purgarji«, trški občinski sluga, ki je pri nas »eden najtavišjih«, ter par grajskih foršnarjev zvaljalo je nekaj ljudi skupaj v gostilno k Dominiku, da bi poslušali, kako znajo »po slovenje marnjati« g. Šumi. Ker pa smo se bali, da se gosp. kandidateku ne bo zdelo vredno »govoriti« tem par kimovcem, prišli smo na shod tudi taki, katerih si sladki in pobožni gosp. Šumi ni želel, in sicer v tolikem številu, da nas je bilo dobri dve tretjini. Čim več je prihajalo naših, tem bolj so se tresle hlačiце »nevstrašenemu« agrarcu Šumiju, in ko je zapazil, da prihajata tudi obirski gosp. provizor in domači g. kaplan, je brž zajahal svojega »agrarnega konjička«. Povedal je, zakaj bi se on vse potegoval, če bi bil izvoljen, in se hvalil, koliko dobrega je on že storil za kmeta. Omenil je proti koncu tudi, da on ni »proti veri«, in da obsoja narodni prepir, potem pa je zlezal v kot. Pričakoval je pohvale in ploskanja, a zastonj, ti trdosrčni poslušalci se niso hoteli oglasiti. Še predsednik shoda, slavnoznani baron Buillon, mu je pozabil »gratulirati«, ali pa se mu ni zdelo vredno. Mesto vsega tega pa mu je korenito izprašal njegovo kosmato vest domači gosp. kaplan ter ga naslikal v njegovi pravi barvi, katero je skušal prikriti. Ni čuda tedaj, da se je zvijal kakor kača, če ji stopiš na glavo. Kar mu je bilo najbolj zoprno, to je skušal utajiti, ali pa zvrniti na druge. Najbolj se nam je dopadel takrat, ko je trdil, da še ne ve, h kateri stranki da bo pristopil. Ko je poldne zvonilo, je še celo molil z nami, a križal se je precej okorno. O gosp. Grafenauerju je rekel, da noče (!) kaj več govoriti, ker ni navzoč. Povabili smo ga prav lepo, naj pride takrat, ko bo imel g. Grafenauer pri nas shod, a je rekel, da najbrž ne bo imel časa! Kaj pa, če je premalo korajže?! K sklepu mu je še povedal

g. Vinko Pečnik v obraz, da bomo mi volili gosp. Grafenauerja, ki je naš mož, ki kandidira na katoliški, slovenski in gospodarski program, ter je zaključil: Na vas bo prišlo 13. junija toliko glasov, kolikor je pri vašem listu slovenske priloge, gosp. Grafenauer pa bo dobil toliko glasov, kolikor znaša nemški del vašega lista. Nato je bil shod zaključen. Šumijeve kandidature si še na glasovanje niso upali dati! Potrt je prišel »sladki in pobožni« Šumi k nam, še bolj potrt je odhajal. Dobil je že na tem shodu dovolj »šnofeca«, še bolj krepek odgovor bomo mu dali na shodu gosp. Grafenauerja, h kateremu ga še prav lepo povabimo, dne 13. junija pa bo dobil od nas in vseh zavednih slovenskih volilcev tako brco, da bo ležal na tleh, kakor je dolg in širok. Zato pa vsi na delo za našega vrlega in neustrašnega Grafenauerja, da bo njegova z maga tem sijajnejša!

Iz pliberške doline. Zadnji čas kar mrgoli v pliberški okolici volilnih shodov. Minoli teden je bil enkrat v Nončivasi, v nedeljo dne 28. t. m. sta pa bila v gostilni g. I. Karbeuza pri Sorgendorfu kar dva volilna shoda, dopoldne ob 10. uri ga je imel socij Lahaunig z Leš, ki pa se mu je deloma ponesrečil. Zvečer ob 8. uri pa je šumel nemško-nacionalni kandidat Schumy. Za ta shod našinci niti vedeli niso. Pravijo, da je bil ta »agrarni« shod dobro obiskan od **pliberških purgarjev** (ki hodijo povsod z njim), železničarjev, prajarjev in delavcev iz pivovarne; kmetov je bilo toliko, da jih na prstih ene roke lahko sešteješ. »Agrarnemu« shodu je predsedoval dr. Herbst. Schumy je lajnjal svoje stare laži in zavijanja, hvalil vlado in opravičeval njeno slabo gospodarstvo, napadal slovanske poslance, v nebo je povzdigoval sramotno nemškutarijo in trdil, da Nemci več plačujejo davkov kakor Slovani itd. Med Slovence hodi morda zato glasov beračit, ker menda plačujemo še premalo davkov. In tak človek se ponuja tudi nam slovenskim kmetom!

Črna. (Kaj je pokazal Šumijev volilni shod?) Prvič to, da znajo ob času volitev vsi naši Nemci in nemškutarji slovensko govoriti, drugače se pa našega jezika sramujejo in ga pri vsaki priložnosti zatajijo. Celo tisti Nemci, ki trdijo, da ne razumejo nič slovenščine, so na tem shodu pokazali s svojim divjim tulenjem, da se lažejo, če to trdijo. Drugič so se pri tem volilnem shodu pokazali naši socialni demokratje v vsej svoji nagoti. Parkrat je že »Mir« poročal, da so naši rdečkarji ljudje aprilovega vremena, danes strogo socialno-demokratski, jutri že pravi nacelnji (rdečega na njih je sama kravata). To je tudi potrdilo obnašanje rdečkarjev na tem shodu. Pritrjevali in ploskali so Šumiju bolj kot svojemu kandidatu. Ako bi bil Sitar navzoč pri tej komediji, bi se bil razjokal nad svojimi pristaši. Zato je pa tudi sedaj vse zbežano v rdečem taboru. Več socialnih demokratov je reklo: »Sedaj res ne vemo kam! Ali naj volimo Šumija ali Sitarja?« Zavedni socialni demokratje pa se sramujejo postopanja svojih neznačajnih sodrugov. Našinci in trezni nasprotniki se pa zgražajo nad takim početjem in obsojajo bele in rdeče divjake!

Ponikva pri Pliberku. Zelo živahen volilni shod se je vršil pri nas na binkoštni ponedeljek popoldne. Shod je priredila slovenska stranka. Nekateri fajerberovci, napojeni s pliberškim denarjem . . ., so namepravali narediti pretep in so že prej v Pliberk poslali pošto, kaj da menijo. Gospod Smodej je pa že na shodu v Pliberku povedal, da se nasprotnikov Slovenci prav nič ne bojimo. Na zborovališče sta prišla tudi dva orožnika, ki sta skrbela za vzoren red! Fajerberovci, povdarjamo izrecno, da niso bili vsi, so se ga — na tuje stroške pošteno najažjali, eden je obležal ob cesti, prava slika nemškutarske kulture. Shod so skušali zunaj motiti. Gospod Grafenauer je govoril krasnó, kakor pač zna in pokazal, kako je vladna večina v državnem zboru gospodarila in je opisal boj opozicije proti krivični vladni večini. Gospod Smodej je razkril vso zavistost, lažnjivost in hinavščino nasprotne stranke, ki bi z vsemi mogočimi sredstvi rada iztrgala Slovincem slovenski mandat. Oba govornika so zborovalci z navdušenim pritrditvanjem in ploskanjem

opetovano prekinili. Divjanje pijanih zapeljancev je pa vse obsojalo. K besedi se je oglasil tudi g. Lahovnik iz Leš, vodja socialdemokratske stranke, ki je moral priznati, da sta govornika govorila prav. Udaril je pa čez nemške nacionalce, čez njihovo gospodarstvo, čez njihovo neznačajnost in obžaloval tiste socialne demokrate, ki so šli v Črni in Možici za Schumyja. Na nekatere njegove opazke z ozirom na slovensko stranko sta mu točno in jasno odgovorila imenovana govornika. Shod je prav spretno vodil gospod Stangl iz Šmihela, ki je pozval volilce, da gre do vsi 13. junija volit slovenskega kandidata Grafenauerja. Z živahnimi živio-klici na kandidata Grafenauerja je bil shod zaključen.

Št. Lipš pri Dobrlivasi. Tukaj se je vršil na binkoštno nedeljo popoldne dobro obiskan shod gospoda Grafenauerja. G. Grafenauer je pojasnil prave vzroke obstrukcije, opisal, za kaj so se potegovali slovenski poslanci, kaj so delale v državnem zboru vladne stranke; med bučnim smehom, šaljivo in osoljno je odgovarjal na Šumijeve šlagerje in laži. Tudi gosp. Smodej je že vnaprej povedal, kaj bo v Starlvesi prihodnjo nedeljo govoril Šumi, ki lajna eno in isto pesem in prodaja program; ki se ga je naučil od gospoda Grafenauerja. Zborovalci so govornikom živahno pritrdjevali. Pri raznih volitvah pritiska tukaj na slovenske volilce za nemškutarsko stranko oskrbnik kneza Rosenberga. Na tega moža bomo vsled tega natanko pazili in njegove poti in pritiskovanje zasledovali. Grajščinski valpeti ne bodo več mučili slovenskih kmetov. Če Hey tega ne ve, ga bomo poučili!

Pliberk. Na binkoštni ponedeljek je imel javen volilni shod v mestu Pliberku v Narodnem domu gospod kandidat Grafenauer. Dvorana je bila natlačeno polna in še zunaj so morali ljudje stati. Z zanimanjem so poslušali volilci izvajanja slovenskega kandidata in mu glasno pritrdjevali. Ganljivo je nagovoril kandidata predsednik shoda, vrl slovenski kmet. Gospod Smodej je pokazal nasprotno stranko pravi luči, njen program in je med velikim odobravanjem volilcev ožigosal surovo silo nasprotnikov, ki bi naše značajne volilce s pretepom radi preplašili, kjer laži in zavijanja nič ne izdajo. Kandidata Grafenauerja je toplo priporočal gospod Krašovec iz Vogrč. Živio naš vrl kandidata Franc Grafenauer!

Borovlje. (Šumijeve hinavščine na v Spodnjem Rožu.) Šumi je priredil v našem kraju celo vrsto shodov, a vse čisto na tihem; zvedeli smo šele za nje, ko so že minuli, ali po listih »Freie Stimmen« in »Bauernzeitung«. Povsod na teh shodih je reševal kmeta, le v Borovljah je obetal skrbeti za industrijo in srednji stan. Seve, jopa se mora povetru zasukati! Treba je, da si malo natančneje ogledamo tega »kmetskega prijatelja« in njegove zveste priganjače ali narobe. Zborovalci v boroveljski okolici so vedno eni in tisti, v prvi vrsti učitelji, oberforšnar Reiner, Košič, Koval, Zajerle, Zec, Pavkar, Šajnik in tiste uboge duše, ki so ali zaslepljeni ali odvisni od nemškutarskih mogočnejšev. Le v Borovljah sodijo, da je bilo kakih 200 poslušalcev. Star pregovor pravi: »Povej mi, s kom občuješ in povedal Ti bom, kdo da si.« Ravno tako je tukaj. **Šumi govori v Roženčavzi za stare pravice kmetov in proti gosposki.** Potem pa vstane gosposki oskrbnik goriški nadlogar Reiner, ki ima še zdaj tožbe s kmeti zaradi paše v Dobravi, in ga priporoča. Ravno tako v Borovljah, kjer ga je priporočal prijatelj šentanskih kmetov, ali boljše kmetij Rieger Šimen, ki jih je pokupil za barona Borna. V Selah so nafopali kmete, da imajo priti ta in ta dan k cerkvi, da pride iz Borovelj neki Stangl, ki je pri Gregcu kupil, da se bodo zgovorili zaradi paše, da bo on nastopil proti g. Reinerju in humberški gosposki; ubogi ljudje so prišli po dve uri daleč in našli so učitelja, foršnerja, Šumija in Kiršnerja iz Žihpolj, ki se je spomnil, da Selani še zdaj nimajo pota, katerega jim obljubuje pri vsakih volitvah. Šumi pa obljubuje pašo. Taki so torej Šumyjevi shodi. **Za kmeta obeta delati, drž. pa z gospodo!** Za kmeta govori, priporoča ga

Pijte samo „Tolstovrško slatino“

ki je edino slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislavoda. **Naroča se: Tolsti vrh, p. Guštanj, Koroško.**
Od vsakega zaboja plača podjetje 20 v. v društvene narodne namene, kamor naročnik določi.

pa nasprotnik kmeta in njegovih starih pravic! Kdor takega kmetkega »prijatelja« voli, temu ni pomoči. Pravi naš prijatelj je le gospod Franc Grafenauer! on ve, kako se mora pehati kmet za svoj obstanek, ker je sam kmet, on je pa tudi pravi demokrat in ve ceniti tudi delavski stan, ker si mora kot obrtnik z rokami kruh služiti. Vsak volilec borovelskega volilnega okraja naj zapiše dne 13. junija na glasovnico le tega pravega kmetkega in delavskega kandidata, Franca Grafenauerja, deželnega poslanca na Brdu.

Pozor slovenski volilci! Od prav zanesljive strani smo sprejeli poročilo, da je kandidat nemškonacionalne in nemčurske stranke, gospod Šumi, ud društva »Prosta šola«. Na zborovanjih Šumi govori in podarja, da pred jedjo in po jedi moli, ker meni, da v tem obstoji katoliška vera, v dejanju pa je prista najzagrizenejših naših nasprotnikov in celo ud društva, katero hoče krščanski nauk v šolah čisto zatreti, katero imenuje papeža »peklenškega četovodjo« in katerega voditelj na Koroškem je profesor dr. Angerer. Zdaj poznate Šumija v pravi luči.

S Šumijevega shoda v Rožentavzi. So sed vpraša soseda: »No, kako je pa kaj bilo v nedeljo pri Muližu?« Ta mu nato odgovori: »Eh, kaj boš barov, sem moral iti tovnih poslušat. Najprej nam je čenčal eden celi dve uri. Ko je končal, sem djal: Sam Bog bodi zahvaljen, da je pri kraju; potem je začel šele en drugi, tako, da smo bli že vsi jezni. Nato šele Košič, ta je pa tače bov, da k'ni bvo za poslušat in nazadnje šele bradač oberforšnar. Ta je šele rekel, da m o r a m o vsi gor vstati in smo vstali, potem je bilo pa ven.« Našljenje je bilo pa vina ka vode, kdo je plačal, tega pa ne vem! To je prava slika nasprotnega shoda!

Šumiju so slovenski kmetje dali laupos. Šumi je hotel na binkoštno nedeljo prodajati svoje laži, zavijanja in svojo nemškutarsko neznačajnost v Suhi pri Zvabeku. Zbralo se je na njegovem shodu nad 200 našincev, ki so Šumija strahovito ugnali v kozji rog. Kmetje, ki so bili na Šumijeve shodu v Pliberku tako grdo žaljeni od njegovih pristašev, so Šumiju pokazali, da naj le gre k pliberškemu Metnitzu, pri slovenskih poštenih kmetih pa naj le nikar ne slepari za glasove! Shod so mu vzeli, ga ošтели in potem mu pokazali pot naprej v Libeliče, kamor jo je Šumi odkuril ves potrt!

Beljaška okolica.

Slovenski kandidat:

Matija Vošpernik,

župan občine Vernberg.

Dr. Angerer piska že iz zadnje piščalke. Portugalski govornik dr. Angerer je postal v volilnem času prav ponižen. Nič več nima tiste korajže, s katero je napadal v deželnem zboru Slovence in katoliško cerkev. Mož prireja malo javnih shodov, ampak se je začel zapirati v sobe. Zdaj bi bili Slovenci in katoličani dobri, da bi mu dali svoje glasove. Naj le gre raje k protestantskim pastorjem! Zavedni slovenski kmetje takega hujskača že ne bomo volili! To prepustimo radi županu Gailerju pri Mariji na Zili, ki je vreden kompanjon Angererja. Angerer je Geilerja kakor medveda vlačil seboj po shodih, da ga je ta hvalil in priporočal volilcem. To prijateljstvo traja že iz deželnega zbora, ko je Angerer govoril še po portugalsko. Gailer je hotel posnemati svojega učitelja in je lani branil ljudem zahajati k sv. misijonu. Sedaj pa vse sile naperja, da bi v svoji občini nalovil mnogo glasov za »fortšritseksa« Angererja. Kar nas je pametnih kmetov, homo volili svojega stanovskega tovariša, kandidata: **Matija Vošpernik**, župan občine Vernberg.

o političnem položaju. Zborovalci so soglasno pritrdili izvajanjem govornika ter sklenili, da zavzamejo nasproti nemški stranki lastno svojo taktiko. Shod je bil dobro obiskan. Predsedoval je gosp. Kriegl. Zavedni Ziljani, le naprej v boj za naše pravice ter ostanite verni, nevstrašeni Slovenci, kakor ste bili doslej!

Prof. Waldner na Bistrici. V soboto, 3. t. m. zvečer je nacionalec Waldner snubil pri Achatzu naše kmete. S povzdignjenimi rokami jih je prosil, da naj mu dajo svoje glasove. — Toda Waldner, ne bo nič, pojdite rajše v penzijo ali pa nazaj v šolo učiti, kamor spadate! Se še spominjate, kako ste govorili pred par leti zoper Slovence? In zdaj povzdignjene roke! Joj! — Shod v Čajni se je vršil na binkoštno nedeljo popoldne ob 3. uri pri Selasniku. Shod je bil dobro obiskan. Na shodu je govoril dr. Rožič ter zbranim razložil velik pomen volitev za kmeta. Shod se je vršil mirno, dasi so bile na shodu vse tri stranke zastopane. V bližini nekje se je pa skrival profesor Waldner ter se ni upal na shod, dasi so naši zborovalci razglasili shod za javen. — Waldner ima slabo vest, zato si pa ne upa blizu. Upamo, da bodo zilski Slovenci zavzeli pravo stališče nasproti brezverskemu hujskaču Waldnerju!

Iz Zilske in Kanalske doline se poroča, da nacije strašno skrbi, kaj bodo slovenski volilci napravili. Dr. Waldner je začel Lučovnika posnemati in se strašnega prijatelja »ta črni« kazati. Duhovnikom se kar od daleč odkriva in jim roko v pozdrav ponuja. Zdaj bi bili pa »farji« dobri! To so značaji, ti nemško-nacionalni pajaceljni! Slo v e n s k i z a u p n i k i! Na delo! Da dosežemo Slovenci uspeh, držimo se strogo dane parole!

Volilna tajnost! Volitve so tajne! Zato se naj nihče ne boji, da bodo tudi ostale tajne in da se bo vsaka manipulacija nasprotnikov, da bi to tajnost prekršili, izjavila, za to bodo skrbeli naši zaupniki in člani volilne komisije. Zato vse, kar z nami čuti, na volišče za naše kandidate!

Zaupniki! Pazite na pošte, če bi pisma slovenskim volilcem zadrževali! Če treba, javite pritožbe brzojavno na voditelje v Celovcu, ki bodo z vso odločnostjo na višjem mestu poskrbeli, da se take pošte spomnijo, kaj je njihova dolžnost!

Dnevne novice in dopisi.

Nemški purši v Celovcu. V soboto pred binkoštnimi prazniki so prišli v Celovec nemški purši. Metnitz je komandiral mestu, da morajo povsod razobesiti o tej priložnosti zastave. Na bink. ponedeljek so kulturni nemški purši po mestu v pravem pomenu besede tulili, ko so pošteni kristjani šli v cerkev. Delali so take komedije po mestu, da so pametni ljudje, seveda tudi Nemci kar z glavami zmajevali in se povpraševali če so ti študentje še pri pameti. In Metnitzovi policaji, ki so slovenskega župana zaradi slovenske govornice aretirali, so mirno gledali kravale nemških puršev. Tudi otroci so imeli pri prihodu puršev svoj delež. Tako so n. pr. purši po mestu vozili v neke vrste šajtergi gospodične nemških imenitnejših družin. Na enem vozu se je peljal neki purš z nogami na kvišku in z glavo navzdol, kamor spadajo noge. Zares nemško-nacionalna pamet se je postavila na glavo. In od teh ljudi naj bi se Slovenci učili kulture?! Nikdar! Več olike kakor ti ljudje pozna vsak zagorski slovenski kmet, ki še mesta od znotraj videl ni. Heil nemško-nacionalni kulturi!

Koprivna pri Črni. (Poroka.) V ponedeljek 29. maja sta storila pred oltarjem zakonsko zvezo Maks Osojnik, predsednik del. društva v Črni, in Franca Potočnik, Zdobčeva iz Koprivne. Bila je poroka, kakoršnih ne pomni Koprivna: mlada, vzgledna poročenca. slovesno opravljanje zakonske zveze v cerkvi, ugledni svatje in ubrano petje moškega zbora iz Žel. Kaple. Pri veselici se je nazdravilo poročencema povdarjajoč, da ista zaslužita slovesnost in veselje svatovskega dneva; kdor ju pozna, ju rad

ima in spoštuje. Njima na čast je gromel koprivski kanon. Vse se ju je veselilo in jima obilne sreče voščilo.

Bistrica na Zili. Franc Janah, posestnik, trgovec in gostilničar, je v nedeljo dne 4. t. m. ob 6. uri zjutraj, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal. Pokojni je bil veren, dober Slovenec ter odkritosrčen in značajan. Vsi, ki so ga poznali, mu bodo ohranili blag spomin. Bil je priljubljen in poznan vseokrog. Žalujōča hiša naj bo še naprej zbirališče dobrih Slovencev.

Župnik Scherzer v Šmarjeti v Rožu so umrli po daljši bolezni. Zvestemu sinu majke Slave in vestnemu duhovniku blag spomin! N. p. v m.!

Možica. Pri nas imamo za občinskega tajnika nekega vpokojenega orožniškega načelnika, ki pa razum tajniških poslov upravlja tudi še možiške fužine in ki sliši na brezdvomno čisto »nemško« ime — Najberš. — Ne bi se pečali s tem gospodom, če bi nas ne bil s svojim nastopom na Šumijeve volilnem shodu k temu prisilil. Mislimo torej, da ne bo škodovalo, če izve tudi širša javnost o njegovi nesebičnosti in ljubezni do občanov in davkoplačevalcev?! Svojo veliko ljubezen do žepov davkoplačevalcev je pač najbolj jasno pokazal tedaj, ko je poleg svojih visokih dohodkov, ki znašajo okoli 260 K na mesec, imel predrznost prositi, naj mu občina plačuje osebno dohodninski davek, češ, da sam nima toliko, da bi mogel istega plačati. Na to njegovo prošnjo mu je celo eden njegovih somišljenikov, občinski odbornik rekel, da, če ne more plačati dohodninskega davka, naj opusti eno ali drugo službo, da si s tem zniža svoje dohodke in obenem tudi osebno dohodninski davek. Razum zgoraj omenjenih 260 K ima pa ta gospod tudi še prosto stanovanje, kurjavo in polje, katero lahko ali sam obdeluje ali pa da v najem. Ker pa g. Najberš menda nima nikoli zadosti, je vzel nekemu vpokojenemu delavcu, kateri je vse svoje moči pustil v možiških fužinah, polje, katero je imel za prosto uporabo — proč, — seveda le, da si on svoj »slab« položaj zboljša. Dotični delavec pa je sedaj res po zaslugi g. Najberša vsega pomilovanja vreden. Gospod Najberš pa ni samo velik prijatelj žepov davkoplačevalcev, ampak brezdvomno tudi velik prijatelj Slovencev sploh. To svojo veliko ljubezen do občanov Slovencev, kateri mu damo njegovo mastno plačo kot občinskemu tajniku, pa je pokazal najbolje na volilnem shodu kandidata, renegata in svobodomiselca Schumyja, kjer se je tako surovo in neolikano obnašal nasproti slovenskim volilcem in proti g. Smodeju, katerega niso pustili govoriti, pač iz strahu, da bi on vse šlagerje in fraze Schumyja temeljito pobil. G. Najberšu pa povemo slovesno, da nikakor nismo voljni njegove surovosti vtakniti mirno v žep, ampak da bomo vodili neizprosno boj proti njemu, dokler ne bode šel v »zaslužni« pokoj. Od sedaj naprej pa bomo gledali temu gospodu natančno na prste in to posebno sedaj v volilnem boju, ter bomo vsako stvar, ki nam ne ugaja, neizprosno spravili v javnost. To naj za danes zadostuje, gospod občinski tajnik pa naj iz tega razvidi, da ne pustimo s seboj igrati.

Društveno gibanje.

Št. Tomaž. (Zborovanje in igra.)

Na praznik Kristusovega vnebohoda popoldan je društvo »Edinost« priredilo zborovanje, na katerem je č. g. dr. Ehrlich govoril o kmečkem stanu. Hvala mu za izvrsten govor! Prosimo, da nas še večkrat obišče. Nato se je uprizorila prelepa igra »Roza Jelodvorska«. Mladenič Miha Novak je pozdravil udeležence in obrazložil vsebino igre. Igralo se je lepo. Dekletom in fantom vsa čast in hvala! Med odmori je pel društveni pevski zbor. Ob koncu se je predstavil še gosp. Kocian kot kandidat za županski stolec. Njegov komičen nastop je povzročil veliko smeha. Hvala mu! Morebiti, da ga prihodnjič volimo. Udeležba je bila velika. Blagajnik je bil jako zadovoljen. Obiskali so nas posebej iz Grabštanja, Medgorij,

Bistrica na Zili. Volilni shod se je vršil na binkoštno nedeljo ob 10. uri dopoldne pri Hrepcu. Govoril je g. dr. Rožič iz Celovca

Gospasvete, da celo iz Celovca in Železne Kaple. Iz Pokrč pridejo menda šele v jeseni, ker sedaj je še prevročje. Pa gotovo! Igra se je ponavljala le na križno nedeljo. Obakrat je bilo občinstvo jako zadovoljno in navdušeno, in to zadostuje »Edinosti«. Le tako naprej!

Dobrlavas. (Javna manifestacija verske misli.) Da je res, da je verska zavest v našem ljudstvu globoko uko-

reninjena, se pokaže tudi v naši župniji, zlasti ob različnih procesijah. Velika noč popoldne s svojo mogočno procesijo k Devici Mariji na Goro, kako veličastna si! Tudi procesije na dan sv. Marka, sv. Florijana in v križevem tednu zberejo v sebi k molitvi veliko vernega ljudstva. Vse prekosi pa gotovo procesija na popoldan Kristusovega Vnebohoda. Velika je kakor mogočna reka. Tako je bilo tudi letos. Do 400 moških in

do 600 ženskih se je je udeležilo in javno pokazalo svoje notranje versko mišljenje in prepričanje. Da bi bilo in ostalo vselej tako! Čast zlasti neustrašenemu moštvu!

Izobraževalno društvo, ki morebiti namerava uvesti tamburaški odsek, si pravkar lahko poceni nabavi šele malo rabljena tamburaška godala. Več pove hišnik v »Mohorjevem domu«, Celovec, Vetrinjsko obm. št. 26.

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane :: najboljše ::

Glavna zaloga pri tvrdki **IVAN PERDAN v LJUBLJANI**

1000 družin se oblači iz **SPY-ja!** s tkalnimi izdelki

Pošiljatev za poskušnjo po po-
uzetju:

23 metrov zihenkanafasa »**Rekordia**«, rdeče ali modro prižastega, K 10-60.
23 metrov belega platna za srajce »**Iris**« samo K 11.—.

Vzorci brokata, damasta, oksforda in apartnega modnega blaga razpošilja radevolje zastoj

Starek & Machaně

Spy št. 59, Češko.

Spominjajte se obmejnih bratov!

Važno za vsakega cenjen. čitatelja!

Najbolje renomirana podpisana tvrdka je že začela s poletno priložnostno razprodajo in slede zares senzacionalno vredne ponudbe. Krasne 100 cm široke čipkaste zavese prej 95 h, sedaj 58, zelo fine prej K 1-50, sedaj 85 h. Lepa poletna flanelna odeja prej K 3-10, sedaj K 4-50. Ena partija kimonobluz, mikavna novost, prej K 5-50, sedaj K 3-30. Priljubljeni Roseggerjevi jopiči, rdeči ali zeleni, za dečke K 2-30, za gospe K 3-20. Trpežni narejeni čevlji z močnimi podplati, celi iz usnja, prej K 3-50, sedaj K 1-90, še boljši K 3.—. Priljubljene fantazija-srajce z vezanim sedlom za ženske, prej K 2-90, sedaj K 1-65. Poletne Herkules-nogavice, črne ali rjave, prej 70 h, sedaj 50 h. Lepi pralni spodnji jopiči z volantom, prstnobarvni prej K 4-50, sedaj K 2-20. Priljubljeni svilnati modrotiski, samo srčkani vzorci prej 80 h, sedaj 50 h. Lepi žepni robci, barvani ali beli z atlasovim robom, prej pol tucata K 1-90, sedaj K 1-15. Priljubljeni ženski pas »Edith«, črn ali barvan, prej K 1-90, sedaj 70 h, enak iz svile K 1-30. Najboljši čevlji za gospe in gospe prej K 17.—, sedaj K 10-50. Pol tucata najboljših poletnih nogavic v vsaki poljubni barvi, namesto K 4.— sedaj K 2-50. Svileni robci za na glavo, mične barve, prej K 7-50, sedaj K 4-20, v polsvili K 2-20. Krasne buretne garniture, sestojče iz dveh posteljnih in enega namiznega prta, prej K 16-50, sedaj K 10-80. Lepe kupovalne torbe, trde, z okroglim držajem, 14 palcev K 1.—, 15 palcev K 1-20, 16 palcev K 1-40, neuničljive. Krasni robci za na glavo prej 90 h, sedaj 55 h.

**Kaufhaus zur Südbahn
Gradec, Annenstraße št. 68.**

Neugajajoče se sprejmo nazaj, na željo se povrne tudi denar. Tudi najmanjše naročilo se vestno postreže. Naročila nad 20 K se odpošiljajo franco po celi državi. Ilustrovani ceniki brezplačno.

Razpis šolske stavbe.

Radi oddaje zgradbe štirirazredne ljudske šole v Šmihelu nad Pliberkom razpisuje se ofertna obravnava in zmanjševalna dražba na dan

22. junija 1911 ob 8. uri dopoldne

v občinski pisarni v Šmihelu nad Pliberkom.

Skupni stroški so proračunjeni na 47.058 K 15 vin.

Pisemenim z 1 K kolekovanim ponudbam naj se priloži 10% varščina stroškov ter se ima ponudilo zapisati s črkami in z besedami, kakor tudi naj iste obsegajo izrečno opombo, da so dotičnemu oferentu vsi pogoji, troškovnik in načrti dobro znani in da se istim podvrže.

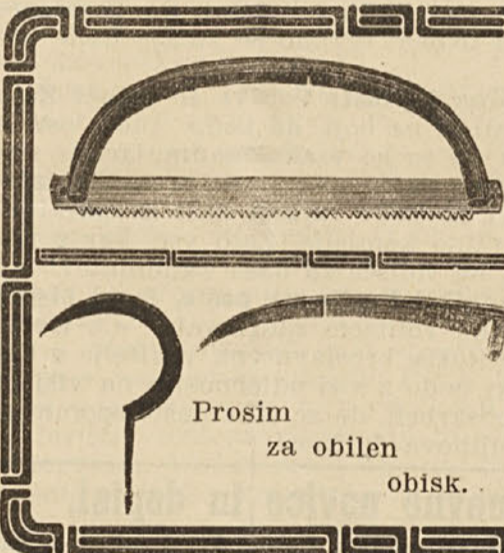
Stavba se bo oddala le enemu podjetniku, ki jo bode moral tekom leta 1911. spraviti pod streho, do 1. septembra 1912 pa popolnoma izvršiti.

Načrti, troškovnik, pogoji in drugi pripomočki so na vpogled v občinski pisarni v Šmihelu nad Pliberkom.

Krajnemu šolskemu svetu pristojna pravica oddati stavbo s pridržkom potrdila občinskega sveta v Velikovcu kakor mu je volja ne glede na visokost ponudbe.

Krajni šolski svet Šmihel nad Pliberkom

dne 1. junija 1911.

Prosim
za obilen
obisk.

J. B. HAFNER

trgovec z železnino

„Pri zlati kosi“ v Celovcu

Paradeisergasse šte. 3, zraven gostilne „Tiger“

priporoča veliko zalogo vsakovrstne železnine, hišno in kuhinjsko orodje, sloveče Bistriške kose, srpe, osla (kamena), motike, žage, pile, trpežno pozlačene nagrobne križe itd. Vse po najnižjih cenah.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi za konje.

Za zabavo služi kegljišče, pozimi zakurjeno.

Poleti sedi na senčnatem vrtu.

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Lastnik: **IVAN MILLONIG.**

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 5.000.000.

Rezervni fond čez K 600.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vziđa.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splitu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.